№ 3. Dnia 22 Kwietnia 1937 r. Rok XIII.

Piński Przegląd Diecezjalny

PISMO URZĘDOWE KURII BISKUPIEJ.

Treść numeru:

AKTA KURII DIECEZJALNEJ.

1) Porządek Wizytacji Pasterskiej w lecie 1937 roku.

8 maja — Kobryń: o godz. 17 — Ingres i nabożeństwo majowe.

9 maja — Kobryń: o godz. 9 — Zwiedzanie cmentarza grzebalnego i kaplicy na nim, o godz. 11 — Celebra i bierzmowanie.

10 maja — Kobryń: o godz. 8 — Msza św., odwiedzenie szkół i zwiedzenie kaplic przy Szpitalu Powiatowym, w Ostromeczu Królewskim, w Polatyczach i Oziatach.

11 maja — Dywin: o godz. 10 — Ingres, Msza św. i bierzmowanie.

12 maja — Horodec: o godz. 9 — Ingres, celebra i bierzmowanie.

13 maja — Horodec: o godz. 10 — Msza św. w Hruszowej i odwiedzenie kaplicy w Iłosku.

13 maja — Drohiczyn Poleski: o godz. 17 — Ingres i nabożeństwo majowe.

14 maja — Drohiczyn Poleski: o godz. 11 — Celebra i bierzmowanie.

15 maja — Drohiczyn Poleski: o godz. 9 — Msza św. w kaplicy Szpitala Sejmikowego, odwiedzenie szkół.

16 maja — Janów Poleski: o godz. 9 — Przyjazd, Celebra wschodnia i Celebra Biskupia.

17 maja — Popina: o godz. 9 — Ingres, Celebra i bierzmowanie.

18 maja — Popina: o godz. 9 — Msza św. w Zakozielu i odwiedzenie kaplicy w Owziczach.

19 maja — Torokanie: o godz. 9 — Ingres, Msza św., wschodni molebien, zwiedzenie Szkoły Rolniczej oraz zapoznanie się z rozwojem akcji unijnej.

19 maja — Zbirohi: o godz. 17 — Ingres w Zbirohach.

20 maja — Zbirohi: o godz. 10 — Celebra i bierzmowanie.

21 maja — Zbirohi: o godz. 10 — Msza św. w Żabince, bierzmowanie, odwiedzenie szkoły w Żabince i kaplicy w Nowosadach.

22 maja — Kiwatycze: o godz. 9 — Ingres, Celebra i bierzmowanie.

22 maja — Prużana: o godz. 17 — Ingres i nabożeństwo majowe.

23 maja — Prużana: o godz. 11 — Celebra i bierzmowanie, o godz. 17 — odwiedzenie kaplicy i domu SS. Misjonarek św. Rodziny.
24 maja — Prużana: o godz. 9 — Msza św. w Orańczycach, odwiedzenie kaplicy w Bukrabowszczyźnie, Kuplinie Starym i na cmentarzu w Prużanie.
24 maja — Różana: o godz. 17 — Ingres, nabożeństwo majowe.
25 maja — Różana: o godz. 11 — Celebra i bierzmowanie.
26 maja — Różana: o godz. 9 — Msza św. w Szczytnie i bierzmowanie. Powrót do Pińska.
30 maja — Telechany: o godz. 10 — Ingres, celebra i bierzmowanie.
31 maja — Telechany: o godz. 9 — Msza św. w Świętej-Woli i bierzmowanie.
1 czerwca — Bobrowicze: o godz. 9 — Ingres, Msza św. i molebien wschodni.
1 czerwca — Iwacewicze: o godz. 17 — Ingres.
2 czerwca — Iwacewicze: o godz. 11 — Celebra i bierzmowanie.
3 czerwca — Iwacewicze: o godz. 9 — Msza św. w Staniewiczach i bierzmowanie.
3 czerwca — Kosów Poleski: o godz. 18 — Ingres.
4 czerwca — Kosów Poleski: o godz. 11 — Celebra i bierzmowanie:
5 czerwca — Kosów Poleski: o godz. 8 — Msza św., odwiedzenie szkół i zwiedzenie kaplicy w Hrywdzie.
5 czerwca — Bereza Kartuska: o godz. 17 — Ingres.
6 czerwca — Bereza Kartuska: o godz. 11 — Celebra i bierzmowanie.
7 czerwca — Bereza Kartuska: o godz. 9 — Msza św. w Pieskach, odwiedzenie kaplicy w Dziadach.
8 czerwca — Siehniewicze: o godz. 10 — Ingres, Celebra i bierzmowanie.
9 czerwca — Sielec: o godz. 9 — Ingres, Celebra i bierzmowanie. Powrót do Pińska.

† KAZIMIERZ
Biskup Piński.

Okólniki Wikariatu Generalnego.

2) Do Wielebnego Duchowieństwa Diecezji Pińskiej.

Kuria Biskupia Pińska komunikuje, że tegoroczne rekolekcje dla Kapłanów odbędą się w 2 seriach. Pierwsza seria przeprowadzona będzie w Pińsku w dniach 6, 7 i 8 lipca b. r., początek dnia 5 lipca o godz. 21 min. 30, na którą wezwani zostają Kapłani zajęci duszpasterstwem według podanego spisu, uwzględniającego szczególniej tych z pośród Kapłanów, którzy nie powiadomili Kurii Biskupiej czy i gdzie odprawili roczne rekolekcje kapłańskie w ub. roku.

Druga seria, która odbędzie się również w Pińsku w dniach od 25 do 28 sierpnia b. r. obejmie wszystkich księży katachetów i wikariuszy pracujących w szkolnictwie, bowiem po zakończeniu odbędzie się kurs katachetyczny. Początek drugiej serii rekolekcji dnia 24 sierpnia o godz. 21 min. 30.

W związku z powyższym Kuria Pińska zawiadamia Wielebnych Księży, że Rektorat Uniwersytetu Lubelskiego pod opieką J. E. Biskupa Ordynariusza Lubelskiego organizuje wykłady dla Duchowieństwa. Wykłady te odbędą się w dniach od 22 do 24 czerwca b. r. tematem ich będzie bolszewizm.

Na życzenie Księży będą po wykładach zorganizowane rekolekcje kapłańskie, których odbycie w porozumieniu z J. E. Księdzem Biskupem Pińskim będzie uznane za wypełnienie obowiązku ustawowego odprawienia rocznych rekolekcji Kapłańskich.

Na pierwszą serię wezwani są następujący Księża:

Bączkowski Dyonizy, Bajko Józef, Borys Izydor, Borysiuk Jan, Chaciński Stan., Duda-Dziewierz Jan, Fedorowicz Czesław, Kowrecki Kazimierz, Kuczyński Józef, Kulpeksza Aleksander, Kulukas Wiktor, Mackiewicz Antoni, Mackiewicz Jerzy, Mackiewicz Walerian, Mieszkis Feliks, Milewicz Leopold, Olszewski Józef, Pietranik Emilian, Sochoń Józef, Stepek Paweł, Swerpel Aleksander, Wachowski Leon, Wierobiej Ignacy, Zapaśnik Józef.

Poza tym wezwani zostają:

Aulich Leopold, Bakinowski Albert, Bohusz Kazimierz, Borodicz Jan, Bujnowski Leon, Chwojnowski Wincenty, Ciszkiewicz Aleksander, Dołżyk Paweł, Dudziński Julian, Franckiewicz Wincenty. Grzesiak Tadeusz, Ikonowicz Mikołaj, Lipecki Tomasz, Mioduszewski Antoni, Możejko Stanisław, Nejmak Wacław, Onoszko Wacław, Pańko Jan, Pietrzykowski Mieczysław, Poczobut-Odlanicki Fabian, Poczopko Bolesław, Rojsza Albin, Sielecki Justyn, Songajłło Konstanty, Suchwałko Adam, Szymkiewicz Zenon, Tarnogórski Apolinary, Waczyński Piotr, Wańkowicz Kazimierz, Wolski Jan, Zawadzki Edward, Pawłowski Władysław, Kaczyński Antoni, Komorski Alfred, Tomkiewicz Stanisław, oraz księża zamieszkali w Pińsku, z wyjątkiem tych którzy zostali wezwani na II serję Rekolekcji.

Na drugą serię wezwani są następujący Kapłani:

Auder Jan, Andrysiak Ksawery, Babinowski Bronisław, Bielawski Jan, Bohatkiewicz Mieczysław, Borysewicz Wiktor, Breczko Jan, Chmielewski Antoni, Chwalko Józef, Czajka Józef, Ćwirko Józef, Dominiak Józef, Drozdowicz Ignacy, Dziekoński Benedykt, Dzudzewicz Bolesław, Filipiak Urban, Godlewski Marian, Grzybowki Antoni, Holak Władysław, Jankowski Franciszek, Jasiński Czesław, Jaworski Rudolf, Jażdżewski Jan, Jeżewski Czesław, Karamucki Aloizy, Karnicki Jan, Karpowicz Stanisław, Kasprowicz Mieczysław, Knauer Reginald, Koziełł Jan, Kruhliński Justyn, Kubik Mieczysław, Kurek Stanisław, Łazar Stanisław, Łosowski Wacław, Łukaszewicz Stanisław, Małecki Bolesław, Marcoń Mieczysław, Michniewicz Michał, Miłkowski Tomasz, Nowak Stanisław, Nowakowski Eugeniusz, Nowicki Augustyn, Oleszczuk Alfons, Olszewski Ludwik, Pawlonka Jan, Piątkowski Wacław, Piwowarski Franciszek, Rybałtowski Kazimierz, Ryżko Stanisław, Sadowski Piotr, Siekierko, Władysław, Siudziński Wincenty, Smorczewski Franciszek, Sobótka Stanisław, Staniewicz Kazimierz, Stefanowicz Władysław, Symonowicz Marek, Szafarski Aleksander, Szczerbicki Fabian, Szeplewicz Stanisław, Tadrowski Roman, Tomaszewski Jan, Weber Emil, Wieliczko Bronisław, Zgryza Andrzej, Żelisko Franciszek, Żurawski Karol, Bartuszek Józef, Bryczkowski Boleslaw, Buczyński Wacław, Chrystowski Leon, Drozdowski Tadeusz, Gliński Wiktor, Krawczyk Wacław, Sznitowski Mieczysław, Smiejan Antoni, Wierzbicki Władysław.

† NIEMIRA
Biskup Sufragan Piński
Wikariusz Generalny.

Z Wydziałów Kurialnych.

PREZYDIUM
PAP. DZIEŁA ROZKRZEW. WIARY

3) Uroczystość Zesłania Ducha św. dniem misyjnym chorych.

Setki tysięcy chorych ofiarowało w pierwszy dzień Zielonych Świąt ub. r. swoje cierpienia Bogu w intencji rozkrzewiania wiary wśród miliardowej rzeszy pogan. Zbliża się ponownie uroczystość Zielonych Świąt a z nią *dzień misyjny naszych chorych,* bądź przebywających w szpitalach bądź cierpiących u siebie, we własnym mieszkaniu. Jest życzeniem Ojca św., abyśmy naszym chorym parafianom przypominali, że chorzy w szczególny sposób mają możność rozszerzania Królestwa Bożego na ziemi: przez ofiarowanie modlitw i cierpień swoich na rzecz misyj. Mamy obowiązek zwrócić ich uwagę na dzień szczególnie na ten cel przez Ojca św. przeznaczony: pierwszy dzień Zielonych Świąt. Chorych nie potrzeba znosić czy zwozić do kościoła. Na łożu boleści niechaj złożą Panu Naszemu Jezusowi Chrystusowi bezcenną ofiarę z swoich cierpień i boleści.

Wypadałoby uwagę chorych zwrócić na to — jak to słusznie uczynił na rocznym zebraniu Dyrektorów diecezjalnych Pap. Dz. Rozkrzew. Wiary i P. Dz. św. Piotra Ap. w Warszawie w dniu 1 lipca 1933 r., ks. prof. dr. Michał Łagocki z Sandomierza, — że cierpienie, które świat uważa za największe nieszczęście, stanowi wielki kapitał duchowy, że posiada bardzo wielkie znaczenie w życiu nadprzyrodzonym.

„Kościół — mówi ks. prof. dr. Łagocki — jak roztropny gospodarz, gromadzi ów kapitał, aby zań kupować dusze ludzkie, za które Chrystus Pan przelał swoją Krew Najdroższą". Ażeby nie zginął bezużytecznie cenny ten kapitał, stworzono katolicką organizację chorych pod nazwą Apostolstwo Chorych. Związek postawił sobie za zadanie uczynić z chorych apostołów przez przyjęcie, znoszenie i ofiarowanie cierpień za Kościół i dla zbawienia dusz. Jaka to piękna i pocieszająca myśl! Chorzy zamiast być kłopotem i ciężarem dla otoczenia i społeczeństwa, zamiast czuć się postawionymi poza nawiasem życia i pracy, przez Apostolstwo dochodzą do zrozumienia celu cierpień i ukochania nawet swych boleści chorób. Wynikające z choroby uczucie poznaje, że cierpienie przynosi korzyść w życiu i że ma wielką wartość w świetle miłości Boga i bliźniego. Chorzy dochodzą do uważania siebie za szczęśliwych, a nawet uprzywilejowanych. Apostolstwo w przedziwny sposób okazuje choremu cel cierpienia, rolę jego jako chorego w działalności społeczeństwa i jeszcze w dziwniejszy sposób pomaga mu przetworzyć się wewnętrznie, wyjść z bierności do czynu, mimo choroby, mimo pozornej bezwładności.[1])

Należałoby dalej podkreślić wobec chorych, że ***przykuci do łoża boleści***, mogą stać się ***misjonarzami*** podobnie jak ci, którzy poszli do pogan, aby głosić naukę, sprawować Niekrwawą Ofiarę i administrować Sakramenta św. Jednego potrzeba z ich strony: ofiarowania cierpień w intencji misji. Chorzy powinni przemienić swoje cierpienia w wartości duchowe, powinni je złączyć z cierpieniami Chrystusa a wtedy ich cierpienia sprowadzać będą obfite łaski Boże na dusze nieszczęśliwych pogan.

„Każda łza chorego staje się źródłem powołań misyjnych i nawróceń, łoża boleści stają się ołtarzami ofiarnymi, szpitale świątyniami przebłagania, pokuty, ofiarnej miłości. *Chorzy* dotąd uważający siebie za niepotrzebnych i za ciężar kłopotliwy, ***przez apostolską ofiarę misyjną***, odkrywają twórcze wartości cierpienia, stają się współpracownikami dzieła, któremu na imię: ***Misje Katolickie.***[2]) Chorzy zawsze mogą pracować dla misyj. Każdego bowiem dnia mogą znosić i ofiarować swoje cierpienia w tej intencji.

— — — — — — — — — — —

Kiedy w 1931 r. włoski Związek Misyjnego Kleru po raz pierwszy zorganizował w Rzymie dla 7000 Dzień Misyjny Chorych, nie przypuszczano, że uroczystość ta tak wielki znajdzie oddźwięk. W następnym roku urządzono dzień misyjny chorych w całych Włoszech. Tym razem 200,000 chorych ofiarowało swoje dolegliwości w intencji Ojca św. i w intencji Misyj. Widząc błogie skutki dnia misyjnego chorych i zachęcona gorącym podziękowaniem Ojca św. za udział chorych w dziele misyjnym (1933 r.), Najwyższa Rada Gener. Pap. Dz. Rozkrzew. Wiary postanowiła w kwietniu 1934 r., aby Dzień Misyjny Chorych, rozciągnąć na cały świat katolicki. Równocześnie Najw. Rada Gener. skierowała prośbę do krajowych Dyrektorów o rozszerzenie tego nowego środka apostolskiej działalności na rzecz misyj. W r. 1935 po raz pierwszy dzień ten obchodzono w całym Kościele Katolickim, w urocz. Zesłania Ducha św. Celowo wybrano urocz. Zesłania Ducha św. na Dzień Mis. Chorych. Duch św., który we Wieczerniku przemienił wewnętrznie Apostołów, zapalił ich serca miłością i żarliwością apostolską — wejdzie i do serc chorych, rozszerzy je miłością dla dalekich, nieznanych współbraci i przemieni cierpienia chorych w zbiorową modlitwę o nawrócenie świata. Cierpienia chorych przybliżają panowanie Królestwa Chrystusowego na rozległych terenach misyjnych, co jest najwyższym pragnieniem Boskiego Serca Zbawiciela świata.

1) „Apostolstwo Chorych" i „Chory ma głos" — Lwów. 1931, 1932.

2) „Apostolstwo Chorych", czerwiec 1936.

Z Kancelarii Kurialnej.

4)

Protokół Zjazdu Księży Dziekanów w Pińsku w dniach 26 i 27 stycznia 1937 r.

Obecni: J. E. Ks. Biskup Sufragan, Ks. Ks. Prałat Tarasiewicz, Prałat Giebartowski, Prałat Chwiećko, Kanonik Kiełbassa, Ks. Wizytator Zieja, Ks. Dyrektor Łomacki, Ks. Ks. Dzie-

kani: Prałat Humnicki — piński, Prałat Iwicki — brzeski, Kan. Moniuszko — drohiczyński, Kan. Dalecki — nowogródzki, Kan. Beszta-Borowski — bielski, Kan. Węckiewicz — kobryński, Borysiuk — baranowicki, Czarkowski — brański, Kowalewski — ciechanowiecki, Aulich — iwieniecki, Rojsza — kosowski, Ikonowicz — lachowicki, Pietrzykowski — łuniniecki, Rokosz — nieświeski, Ant. Mackiewicz — stołowicki, Julian Tarasiewicz — stołpecki, Suchwałko — janowski. Nieobecny ks. Kan. Antoni Rojko — dziekan prużański (z powodu choroby).

Zjazd Ks. Ks. Dziekanów trwał dwa dni 26 i 27 lutego.

Porządek obrad:

1. Zagajenie obrad.
2. Przemówienie w formie konferencji — Ks. Prof. Zieja.
3. Odczytanie protokołu ostatniej Konferencji.
4. Sprawozdanie poszczególnych Księży Dziekanów o stanie faktycznym dekanatu w ogólności z poruszeniem trudniejszych parafij. a) Akcja Katolicka, b) Poziom moralny w dekanacie, c) Rozwój i działalność sekciarstwa i bezbożnictwa na terenie dekanatu i przeciwdziałanie temu.
5. Akcja Katolicka.
6. Sprawy szkolne.
7. Referat „AMBONA i ŻYCIE".
8. Duszpasterstwo poborowych.
9. Sprawa świetlic i domów parafialnych.
10. Papieskie Dzieło Rozkrzewiania Wiary.
11. Misje parafialne.
12. Sprawa cmentarzy grzebalnych.
13. Sprawa ksiąg inwentarzowych.
14. Konferencje dekanalne.
15. Rekolekcje kapłańskie.
16. Wizytacje kanoniczne w 1937 roku.
17. Komunikaty.
18. Wolne wnioski.

1. Dnia 26 stycznia po Mszy św. o godz. 10-ej obrady Zjazdu zagaił w zastępstwie chorego J. E. Biskupa Ordynariusza J. E. Ksiądz Biskup Sufragan, witając przybyłych Księży Dziekanów i życząc pomyślnych wyników dorocznej Konferencji; zaznaczył, że program Zjazdu tak został ułożony, by można spokojnie wyczerpać cały materiał, nie zakreślając godzinami poszczególnych punktów obrad, jedynie tylko podając referaty, które mają być wygłoszone dnia 26 i 27 lutego.

Na propozycję Ks. Biskupa do prowadzenia protokołu poza urzędową osobą Ks. Kanclerza powołano jeszcze XX Dziekanów: stołpeckiego J. Tarasiewicza i ciechanowieckiego N. Kowalewskiego. Do porządku dziennego obrad nikt nie wniósł zmian.

2. Następnie J. E. Ksiądz Biskup Sufragan udzielił głosu Ks. Profesorowi Ziei, Diec. Wizytatorowi Nauki Religii, który wygłosił konferencję duchowną na temat listu św. Polikarpa, patrona dnia dzisiejszego.

J. E. Biskup Sufragan podziękował Ks Ziei serdecznie za przemówienie, podkreślając, że i sposób wygłoszenia tej konferencji i temat dostateczny dają nastrój i cel tej konferencji, by z niej poprzez konferencje dekanalne poszła przez Diecezję między pracujących duszpasterzy zachęta do jeszcze większej gorliwości i zapału do pracy duszpasterskiej z wiarą ustawiczną na słowa Chrystusa Pana: „nie lękajcie się Jam jest".

3. Protokołu zeszłorocznego Zjazdu Księży Dziekanów nie czytano ze względu na to, że został on wydrukowany w Nr. 2 Pińskiego Przeglądu Diecezjalnego za rok 1936 i znany jest wszystkim; żadnych uwag do protokołu nie zgłoszono, przeto w brzmieniu jak podano drukiem, protokół został przyjęty.

4. Wszyscy Księża Dziekani szczegółowo zobrazowali stan życia religijnego w parafiach powierzonych im dekanatów, podkreślając dodatnie i ujemne jego strony.

Po wysłuchaniu sprawozdań wszystkich Ks. Ks. Dziekanów J. E. Ks. Biskup Sufragan podziękował za nie Ks. Ks. Dziekanom, podając następujące spostrzeżenia i uwagi: Ze sprawozdań Ks. Ks. Dziekanów wynika, że wszędzie czuje się brak ludzi do pracy w Akcji Katolickiej — niema sił świeckich, a cała praca Akcji Katolickiej stoi siłą ducha i pracą księży. To też mimo woli musimy przypomnieć sobie zalecenia J. E. Ks. Biskupa Ordynariusza, który przestrzega przed tanimi efektami pracy, otrzymywanymi przez Zjazdy i urządzanie kongresów, a robi nacisk na potrzebę szkolenia i wyrabiania stale a wytrwale jednostek z pośród osób świeckich, ażeby w ten sposób część pracy przenieść na ich barki, wytwarzając stopniowo i organizując Apostolat ludzi świeckich, jak tego żąda Stolica Apostolska.

Z radością zaznaczyć należy przebijającą się z relacji Ks. Ks. Dziekanów nutę wysiłku Kapłanów, by pomimo trudności pracować dalej, trzeba jednak zwrócić uwagę, jak to wielu w relacji słusznie zauważyło, na plan pracy, bo brak nam nie tylko ludzi, ale też i brak nam obmyślonego planu działania. Plan ten tym bardziej nam jest potrzebny, gdyż jesteśmy jako katolicy rozproszkowani na dużych przestrzeniach i prawie zawsze w mniejszości. To też jaskrawo dodatnio występuje i wre praca w większych ośrodkach, jak np. w Brześciu n.B. Ze sprawozdań również wynika, że sprawa dojazdu ze Mszą św. do miejscowości oddalonych jest prowadzona w miarę możności i sił, należy i tu jednak robić duży wysiłek i nadal, ażeby wierni byli należycie obsłużeni w swoich potrzebach duchowych.

Biblioteki parafialne pozostawiają wiele do życzenia, a szczególniej biblioteki o treści dzieł religijnych, przeto nie mam słów, aby tę sprawę, jak również tworzenie bibliotek dekanalnych, polecić rozważaniu zjazdów dekanalnych.

Również ze sprawozdań wynika sprawa świetlic czy sal parafialnych, że stoi jeszcze naogół na bardzo niskim stopniu rozwoju. Nie przesadzę, jeżeli powiem, że na całą diecezję może tylko 3% parafij posiada sale czy świetlice, postawione jak należy — reszta zaś to tylko surogat sal lub świetlic, a dość wspomnieć na potwierdzenie tego, że i w centrali w Pińsku odpowiedniej sali parafialnej niema.

Bardzo jest ważną rzeczą, co również na podstawie relacyj można stwierdzić, że należałoby cokolwiek ożywić istniejące Rady Parafialne zainteresowaniem sprawami danej parafii, a tym samym nie tylko część pracy, ale i odpowiedzialności ze swoich bark przenieść na ludzi świeckich.

Jeżeli chodzi o stosunek do Kościoła nauczycielstwa, pracującego na terenie naszej Diecezji, to z relacji Ks. Ks. Dziekanów widać, że jest on więcej aniżeli poprawny, są jednak wyjątki, jak to tu zaznaczono — nauczycieli bezbożników i wrogo usposobionych do Kościoła. Zaznaczę jednak, że duszpasterze nie mogą opierać się na domysłach, pogłoskach czy też niesłusznych doniesieniach, ale winni w poszczególnych wypadkach stwierdzić sam fakt, podając go do wiadomości Kurii Biskupiej, czego jednak się nie praktykuje.

Reasumując to wszystko i pomimo wszystkie trudności, jakie spotykamy w pracy swojej, musimy sobie powiedzieć, że brak nam entuzjazmu.

Trzeba nam tedy do wszystkich i wszystkiego podchodzić z zapałem i wiarą, zdając sobie sprawę z onej niespożytej siły i mocy jaka tkwi w Kościele katolickim, — bo tylko wówczas zdołamy skutecznie pociągnąć innych do pracy.

5. Sprawozdanie o Akcji Katolickiej w diecezji pińskiej w r. 1936/37 złożył ks. dyrektor Łomacki i stwierdził wzrost Akcji Katol. w naszej diecezji w roku sprawozdawczym.

Przybyło	Oddziałów organizacji A. K.		
„	„ Caritasu	15.	Obecnie jest 80.
„	„ KSM m.	19	„ „ 69.
„	„ KSM ż.	23	„ „ 79.
„	„ KSKob.	2	„ „ 8.
Powstało	„ KSMęż.	5.	

Na zjazd walny Caritasu i KSM. m. i ż. przybyło 100 osób.

Przeprowadzono 5 kursów okręgowych dla KSM. Sekretarz Generalny i instruktorzy odbyli 150 wizytacji Oddziałów.

Wzrosły obroty składnicy, wzrosły składki członkowskie. Sprawozdania roczne wykażą dokładnie cyfry.

Ale i wobec wzrostu pracy uwidoczniają się coraz to nowe i coraz większe potrzeby i braki.

Wzrosło zainteresowanie świeckich sprawą A. K. Na porządku dziennym jest żądanie świeckich, by im dano możność pracy w A. K. Młodzież często opuszcza inne organizacje i idzie do naszych, żąda zakładania oddziałów KSM. Młodzież w wielu wypadkach wykazuje rozwój głębszej myśli, choć nie zawsze sobie z tego zdaje sprawę.

Powstało i wzrosło zainteresowanie się sprawą A. K. śród wielu księży. I tam gdzie to nastąpiło — tam szczególnie zaznaczył się wspaniały rozwój.

Na przeszkodzie rozwojowi stoi wzrost roboty antykatolickiej — podziemnej, często bardzo głęboko zamaskowanej. Przeszkadza kontrakcja świeckich organizacji, których rozwój często spowodowany jest powstaniem naszych organizacji.

Na przeszkodzie stoi brak odpowiednich środków materialnych. Dotacja z Kurii Diece-

zjalnej pozostała taka sama, jaka była kilka lat temu, gdy potrzeby były znacznie mniejsze.

Największą i narazie istotną przeszkodą jest niedostateczne jeszcze, a czasami i wręcz nieprzychylne stanowisko odłamu duchowieństwa w stosunku do zadań A. K. i poczynań Central Diecezjalnych.

Wypływa to z pewnością, między innymi przyczynami, z niezrozumienia stanowiska i zadań Asystenta kościelnego.

Funkcja ta wypływa z woli Stolicy Apostolskiej i wkłada obowiązki na duszpasterza. Obowiązki te są częścią składową nowoczesnego duszpasterstwa. Takiego duszpasterstwa wymaga powaga obecnej chwili.

Istnieje potrzeba rzeczywista wprowadzenia w życie Akcji Katolickiej przez wskazane przez Stolicę Apostolską organizacje. Pracy tej nie zastąpi udział Księdza Proboszcza w innych organizacjach, jakkolwiek udział ten jest chwalebny i pożądany.

Organizacje różne, podlegając niezależnym od Kościoła władzom, nie zawsze gwarantują w sprawach wiary posłuszeństwo Kościołowi. Luźny związek tych organizacji z duszpasterzem często jest oparty tylko na osobistych sympatiach i często się zrywa tylko wskutek osobistych nieporozumień. Potrzeby dzisiejszego duszpasterstwa wymagają wielkiego zżycia się z parafianami, przeciwnie bowiem narażamy się na dalsze trwanie owej „obcości" duszy naszych diecezjan w stosunku do zagadnień życia kościelnego. Pewnym jest, że „masy" się budzą do życia świadomego; powstający głód duchowy duszpasterz w pierwszym rzędzie zaspokoić powinien. Jeżeli kto inny będzie „karmicielem ducha" — konsekwencje są jasne.

Jeżeli nie zorganizujemy, pomimo przeszkód nawet, życia charytatywnego w diecezji — nie będziemy mogli odeprzeć zarzutu, co raz częściej dziś powtarzanego, że Kościół zarzucił dzieło Miłosierdzia, od niego i jego sług wymagane.

Trudno jest dziś nastawić się na owo nowoczesne duszpasterzowanie, przeszkód jest dużo, ale i często są one nieistotne, a często i nieistniejące. Były wypadki, że z przyjściem nowego proboszcza do parafii owe przeszkody topniały, jak też i w innych wypadkach powstawały.

I dlatego należy stwierdzić, że praca w organizacjach A. K. jest obowiązkowa i to do tego stopnia, że pociąga za sobą pewnego rodzaju egzekutywę. Wymaga się bezwzględnie jedności i jednolitości w tej pracy, jak co do typów organizacji, tak i metod.

Typy organizacji są wskazane przez Episkopat, metody wypracowują i wskazują centrale ogólnopolskie i diecezjalne. Jedno i drugie uzyskuje aprobatę Ordynariusza. Wyłomy są szkodliwe, demoralizują zorganizowanych, szczególnie ujemnie dają się odczuć przy zmianach na stanowiskach proboszczowskich.

Koniecznym jest utrzymanie złotego środka między zbytnią a niedostateczną opieką nad zorganizowanymi. Brak opieki wypacza organizację, aż nieraz ją trzeba rozwiązywać, przeciwnie zbytnia opieka nigdy nie da nam typu dodatniego dobrego czynnego katolika.

Na zakończenie trzeba przestrzec przed podszywaniem się różnych organizacji politycznych pod płaszcz A. K. i wdzieraniem się ludzi stamtąd do naszych organizacji. Nie znaczy to, by od tych ludzi stronić, ale by tym ludziom i organizacjom znaleść właściwe miejsce w życiu parafii i duszpasterza od zarzutu służenia pewnym tylko partykularnym celom uchronić.

6. Ksiądz Wizytator Zieja wygłosił referat w sprawie szkolnej, w którym podkreślił polepszenie się stosunku władz szkolnych do wykładów religii. Zaognienia, jakie były w niektórych miejscowościach, zostały zlikwidowane. Inspektoraty szkolne przydzielały 1 lub 2 godziny lekcji religii tam, gdzie ilość dzieci dochodziła do 12.

W razie jakiegoś nieporozumienia lub zatargu w sprawach szkolnych Ks. Wizytator prosi o podawanie konkretnych i sprawdzonych faktów. Prosi też usilnie, by księża dopomagali w pracy nauczycielom, posiadającym misje kanoniczne, przez dojeżdżanie od czasu do czasu do szkół i zapoznawanie się z ich potrzebami na miejscu.

Ks. Wizytator na podstawie przeprowadzonej przez niego ankiety, wskazuje Ks. Ks. Dziekanom na brak podręczników do nauczania religii w szeregu szkół, brak książek religijnych w bibliotekach szkolnych.

Bractwa Nauki Chrześcijańskiej mogą przyjść z wydatną pomocą w zdobywaniu podręczników do nauczania religii dla nauczycieli posiadających misje kan.

Ks. Wizytator prosi Ks. Ks. Dziekanów, by sami oraz ich księża kondekanalni zwracali

na to baczną uwagę. Prosi o zakładanie bibliotek dekanalnych wspólnymi siłami księży dekanatu; w tych bibliotekach powinny się znaleść książki do studiów wiedzy teologicznej oraz pedagogiki, gdyż potrzeby dziatwy szkolnej szybko rosną i trzeba za nimi podążyć.

Z wielkim zadowoleniem podkreśla Ks. Wizytator założenie ogniska „katachetycznego“ które w Baranowiczach, wpłynie na podniesienie poziomu wykładów religii, akcentuje też dodatnią pracę katechetów świeckich.

J. E. Ks. Biskup Sufragan dziękuje Ks. Wizytatorowi za wyczerpujący referat i prosi Ks. Ks. Dziekanów o poruszenie tych spraw na konferencjach dekanalnych.

Na tym zakośczono obrady dnia pierwszego Zjazdu.

Dnia 27 stycznia o godz. 9-ej rozpoczął się drugi dzień obrad Zjazdu, przystąpiono do punktu 7 porządku obrad.

7. J. E. Ksiądz Biskup Sufragan udziela głosu Ks. Wizyt. Ziei.

W referacie p. t.: „Ambona i Życie” mówca szczegółowo wykazał, jak należy przemawiać do parafian, pomnąc na powagę słowa Bożego i pożytek dusz; podkreśla sposób przemawiania do młodzieży. Referat Ks. Wizytatora wywarł duże wrażenie na słuchaczy. Ks. Prałat Iwicki proponuje wydrukowanie tego referatu, by wszyscy księża mogli się z nim zapoznać.

J. E. Ksiądz Biskup Sufragan dziękuje Ks. Wizytatorowi za opracowanie tak ważnego w pracy duszpasterskiej referatu.

J. E. Ks. Biskup Sufragan wygłosił referat na temat: „Duszpasterstwo poborowych”. Zastanawiając się nad całokształtem prac młodzieżowych, mówił J. E., daje się zauważyć pewną lukę w okresie najbardziej, naszym zdaniem, wymagającym od duszpasterza czuwania i zbliżenia się do tej młodzieży, która niezadługo ma na jakiś czas opuścić parafię, by spełnić swój wielki obowiązek obywatelski, odbycia służby wojskowej.

Przygotowanie dalsze polega na całokształcie prac młodzieżowych, objęcie zasięgiem swoim wszystkich organizacji na terenie parafii, by w nich młodzież zdobywała urobienie i światopogląd katolicki na życie, i stworzenie kontaktu z parafią jako ze swoją drugą co do terenu naturalną rodziną.

Przygotowanie bliższe polega na pracy Duszpasterza w ostatnim roku przed pójściem do wojska. Podane zostały sposoby zbliżenia się do poborowych, zorganizowania tej pracy, przez zebrania i stosowne pogadanki wspólne, albo w potrzebie i pracę indywidualną, mające na celu przygotowanie do służby wojskowej.

Podane zostało następnie, w jaki sposób należy przygotować sam dzień odejścia i pożegnania przez całą parafię, wreszcie, jak utrzymać kontakt podczas służby z zainteresowanym i jego kapelanem duszpasterzem wojskowym drogą korespondencji i zobopólnych zainteresowań. Stosowny referat na zebrania dekanalne i na żądanie będzie rozesłany.

9. W następnym referacie na temat: „Potrzeba domów katolickich”, podał Ksiądz Biskup wysuwającą się coraz bardziej na pierwszy plan życia i działalności duszpasterskiej, konieczność stosowania nowoczesnych metod, do czego obok Kościoła, Plebanii i Szkoły potrzeba własnego domu katolickiego, a przynajmniej Sali Parafialnej.

Akcja Katolicka, która wedle orzeczeń Ojca Św., jest dla kapłana częścią jego duszpasterskiego (kapłańskiego) urzędu, jest jego obowiązkiem pasterskim, który wypełnić zdoła jedynie na terenie domu katolickiego.

Przedstawiając konieczność budowy i pożytki z posiadania domu, czy sali parafialnej, Pasterz podkreślił, że nikogo nie dziwi, że każdy, gorliwy i troskliwy o dobro swych parafian proboszcz, pomimo kryzysu zabiega usilnie o wybudowanie domu katolickiego, jako szkoły uaktywnienia życia katolickiego parafii.

Akcja Katolicka wytworzyła dzisiaj potrzebę pobudowania jak gdyby drugiej świątyni — domu katolickiego. Tu bowiem obok katolików uczęszczających regularnie do kościoła, zgromadzą się i ci którzy raz do roku, albo wcale do kościoła nie chodzą, nie posiadając należytego nastawienia i zrozumienia potrzeb religijnych patrzą na kościół i religię okiem coraz to obojętniejszym, aż wreszcie, wrogą agitacją poruszeni, widzą w kościele instytucję w życiu publicznym wcale niepotrzebną.

Dom katolicki daje pasterzowi okazję bezpośredniego zętknięcia się z tymi ludźmi i okazania im należytego oblicza katolicyzmu, czego w kościele uczynić nie zdoła.

Możnaby śmiało powiedzieć, że praca dzisiejsza w Akcji katolickiej bez domu katolickiego, to dobrowolne zacieśnienie terenu parafii do granic cmentarza kościelnego, poza którym będzie się ustalać nowe, obce duchowi kościoła życie, wpływające na parafian w kierunku odciągnięcia ich od Kościoła.

10. Sprawozdanie z Papieskiego Dzieła Rozkrzewiania Wiary odczytał w zastępstwie chorego Ks. Dyrektora Krzywickiego — Ks. Dyrektor Łomacki.

Pap. D.R.W. dało w 1936 r.	—	4.800 zł.	(w r. 1935	—	6.064 zł.)
Misje Afrykańskie „	—	1.909 zł.	(w r. „	—	1.127 zł.)
Dziec. P. Jezusa „	—	95 zł.	(w r. „	—	93 zł.)
Dz. św. Piotra Ap. „	—	218 zł.	(w r. „	—	460 zł.)

Stwierdza się upadek P.D.R.W. Składki z niektórych parafii jeszcze nie nadeszły pomimo przypomnień i dawania terminów. Sprawozdania za rok 1936 źle napływają — na termin nadesłało 35 parafii, po przynagleniu 27 parafii; reszty sprawozdań niema jeszcze wcale.

Zmiany personalne wpływają na zamarcie P.D.R.W. w parafiach — poprzednicy nie zostawiają papierów, dotyczących P. D. R. W. pomimo iż w sprawozdaniach podali cyfry i inne dane działalności.

Na konferencjach dekanalnych Ks. Ks. Dziekani winni poruszyć sprawę potrzeby rozwoju, płacenia składek i nadsyłania sprawozdań P. D. R. W.

11. Omawiając sprawę Misji i rekolekcji parafialnych Ks. Biskup Sufragan podkreślił, że kan. 1349 w krótkim napomnieniu powiada to, co papieże Benedykt XIV w encyklice Gravissimum z 8 września 1745 r., a Pius IX w piśmie Singulari quiadam z 17 marca 1856 r. o misjach wypowiedzieli:

Ordinarii locorum advigilent, ut saltem decimo quoque anno, sacram quam vocant missionem habendam parochi curent, parochus etiam religiosus, in his missionibus instituendis mandatis Ordinarii loci stare debet.

W naszym Synodzie Misje omówione zostały w Stat. 512 do 517 włącznie, jednak przy bliższym omawianiu tej sprawy często się słyszy, ażeby w pośród kapłanów diecezji wynaleźć kapłanów, którzyby obok zakonników nadawali się do dawania misji i byliby pełni zapału, miłości bożej, zaparcia się siebie, jako owi szaleńcy, by prowadzić po kresowych naszych biednych parafiach Misje.

Jeżeli te rzeczy trudne są do urzeczywistnienia i nie dadzą się zaraz wykonać, mówił w swym referacie Ks. Biskup Sufragan, to jest rzeczą nie dopomyślenia, by myśl przeprowadzenia misji, zjawiała się nagle w postanowieniu duszpasterza, jako natchnienie boże.

Projekt odbycia Misji powinien być omówiony na zebraniu dekanalnym, by zawczasu planowo objąć cały dekanat.

Omówiono następnie stosowny czas odprawiania misji, sposób i przygotowanie do tego uprzednio całej parafii. Patrząc okiem wiary zobaczymy, że w dużym stopniu skuteczność Misji będzie zależeć i od serdecznej modlitwy całego dekanatu w którym się Misje odbywają.

12. W następnym referacie J. E. Ks. Biskup Sufragan poruszył sprawę cmentarzy, wykazując konieczność jak najśpieszniejszego ich uporządkowania. Przytaczając hasła jakimi operują ci, którym zależy na odebraniu cmentarzy z rąk kościoła celem zlaicyzowania i tej dziedziny życia wyjaśnił konieczność zaznajomienia się duszpasterzy z ustawodawstwem państwowym o cmentarzach, posiadającym wiele stycznych punktów, z ustawodawstwem kościelnym w sprawie hygieny i estetycznego wyglądu cmentarzy.

Należy stwierdzić fakt, że cmentarze nasze z powodu ubóstwa, jakie jest na kresach, są na ogół zaniedbane. Idea Kościoła nakazującego specjalnym poświęceniem uzacnić i poświęcić to miejsce, czyni nasze cmentarze rzeczą świętą, jako cząstkę całej parafii, tę jak gdyby parafię zmarłych. Jeżeli jest prawdą, że z wyglądu ochędóstwa tabernaculum i przyozdobienia i troski kapłana, o ołtarz w którym się przechowuje Najśw. Sakrament, mówił prelegent — można wnioskować o wierze w prawdziwą i rzeczywistą obecność Pana Jezusa w Najśw. Sakramencie, to śmiem twierdzić, że z wyglądu cmentarza należy wnioskować o wierze duszpasterza w przyszłe zmartwychwstanie ciał i życie wieczne, a więc i w to, że Wijatyk jest zadatkiem życia wiecznego. Winno paść hasło na konferencjach dekanalnych: otoczmy opieką i kulturą nasze cmentarze grzebalne.

Jak się do tego zabrać? Trzeba najpierw sporządzić plan urządzenia cmentarza, gdyż najmniejszy skrawek ziemi, leżący poza gra-

nicą naszych zainteresowań, ożyje ze swojej martwoty, skoro twórcza i planowa myśl ujawni na nim swoje zamiary. Na planie winna być oznaczona droga główna i boczne. Cały cmentarz podzielony winien być na kwatery zależnie od przestrzeni, jaką zajmuje. Kwatery ponumerować białymi kamieniami. Każdą mogiłę należy oznaczyć właściwym numerem, jak tego wymagają i przepisy Synodalne i świeckie ustawodawstwo, nie mówiąc już o umieszczaniu krzyży. Oddzielne miejsce jak gdyby centralne winno być przeznaczone dla kapłanów, oddzielne dla dorosłych i dzieci, a także winno być wydzielone miejsce dla tych, którym Kościół z powodu znanych powodów odmawia pogrzebu chrześcijańskiego.

Cmentarze nasze winny być ogrodzone murem czy płotem, czy nawet żywopłotem, a opieka nad nim winna być powierzoną specjalnemu dozorcy cmentarnemu. Ozdobne krzewy i niskopienne drzewa należy sadzić jako obramowanie kwater i ogrodzenia, a utworzy to piękne aleje, a cmentarze swem pięknem i kulturą nie będą straszyć grozą i zabobonnym lękiem, ale parafianie nasi rychło spostrzegą piękno, pociągające ich do odwiedzin, będzie to jakgdyby ustawiczne kazanie, przemawiające do wiernych językiem nie grozy lecz wiary i zmuszające do wyznania: „wierzę w Świętych obcowanie". Możemy być przekonani, że na takie cmentarze wierni chętnie grosza nie poskąpią.

Nade wszystko winna być zaprowadzoną księga cmentarna, w której by notowane były, jak tego wymaga prawo, nazwiska zmarłych, data śmierci, czy dzień pochowania z oznaczeniem kwatery i miejsca kolejnego, w którym zostali pochowani.

Gdzie niema kaplicy przedpogrzebowej przy kościele lub na cmentarzu kościelnym, winna być wzniesiona kaplica lub budynek przedpogrzebowy na cmentarzu.

Każdy Dziekan winien zażądać od swoich księży kondekanalnych, ażeby sporządzili odpowiedni plan uporządkowania cmentarza, rozkładając pracę na czteroletni okres do wykonania. Plan taki, zatwierdzony przez Radę Gospodarczą Dekanalną i przedstawiony Radzie Diecezjalnej i Komisji Artystycznej będzie obowiązywał i następcę w parafii, a ciągłość pracy nie będzie niweczyć tego, czego nieraz z wielkim nakładem trudu i pracy dokonał poprzednik.

13. Projekt założenia ksiąg inwentarzowych dla wszystkich kościołów w naszej Diecezji referuje ks. Prałat Chwiećko. Wzór ksiąg inwentarzowych ma opracować Diec. Rada Gospodarcza, i po zatwierdzeniu takowego przez J. E. Biskupa Ordynariusza księgi inwentarzowe zostaną rozesłane do wszystkich parafij; Ks. Ks. Proboszczowie i Rektorzy Kościołów wypełnią księgi według wskazanych rubryk, jeden egzemplarz pozostawią w aktach parafii, drugi zaś nadeślą do Kurii Diecezjalnej.

14. J. E. Ksiądz Biskup Sufragan apeluje do Księży Dziekanów, aby przynajmniej 2 razy do roku były zwoływane konferencje dekanalne; należy ustalić zawczasu terminy konferencji i powiadomić o tym Kurię Diecezjalną. J. E. proponuje urządzanie konferencji międzydekanalnych, łącząc kilka dekanatów; wpłynie to na pogłębienie pracy duszpasterskiej w parafiach.

Na konferencjach dekanalnych i międzydekanalnych winno się poruszać sprawy duszpasterstwa nowoczesnego w związku z Akcją Katolicką, sprawy bieżące danego dekanatu, i sprawy podnoszenia ustawicznie poziomu kapłańskiego życia wewnętrznego, doskonalenie się wewnętrzne. W referatach winny być poruszane i opracowywane ostatnie Encykliki papieskie szczególnie o odnowieniu ustroju społecznego, i chrześcijańskim wychowaniu, a także winna być zwrócona czujna uwaga na propagandę komunistyczną i bezbożniczą. Ażeby zdobywać coraz wyższe szczyty osobistej doskonałości, winna być przerobiona i omówiona encyklika o Kapłaństwie.

Jeszcze raz podkreślam, powiadał J. E. Ks. Biskup, konieczność powiadomienia o mającej się odbyć konferencji Kurii, ażebym mógł uzgodnić wizytacje Ks. Dziekanów jako proboszczów, odbywając je w czasie, kiedy jest proponowaną konferencja Dekanalna.

Wreszcie między innymi środkami zachęca J. E. Ks. Biskup Ks. Ks. Dziekanów, by na konferencjach omawiana również była sprawa częstej spowiedzi kapłańskiej, jak również wybór stałego spowiednika.

15. Ustalone zostały terminy rekolekcyj kapłańskich w Pińsku: I-sza seria w dn. 6, 7

i 8 lipca b. r., początek dnia 5 lipca o godz. 21,30. II-ga seria w dn. 25, 26 i 27 sierpnia b. r. — początek dnia 24 sierpnia o godz. 21,30.

Na zakończenie II-ej serii rekolekcji ma się odbyć jednodniowy kurs dla Ks. Ks. Prefektów.

J. E. Ksiądz Biskup Sufragan prosi Ks. Ks. Dziekanów, by wszyscy księża z powierzonych im dekanatów odprawili rekolekcje kapłańskie.

16. W roku 1937 odbędzie się wizytacja kanoniczna w dekanatach: Kobryńskim, Prużańskim, Kosowskim, Nowogródzkim, Nieświeskim i Stołpeckim. Terminy wizytacji będą zakomunikowane w swoim czasie.

17. J. E. Ksiądz Biskup Sufragan rozdał Ks. Ks. Dziekanom wydrukowane komunikaty do wiadomości i wykonania dla wszystkich księży, a także wykaz organizacji sekciarskich i bezbożniczych, działających na terenie Polski. Obydwa te dokumenty mają być jako aneksy do protokołu.

18. W wolnych wnioskach Ks. Dziekan Mackiewicz prosi o zredukowanie sprawozdań dziekańskich o księżach i kościołach do lat 3-ch. J. E. Ks. Biskup Sufragan wyjaśnia, że prawo kanoniczne wymaga od Ks. Ks. Dziekanów sprawozdań każdego roku.

Ks. Dziekan Węckiewicz złożył na piśmie wniosek następującej treści:

„W Dzienniku Ustaw R. P. Nr. 85, poz. 593 został ogłoszony dekret Prezydenta R. P. z dnia 4/XI 1936 o zmianie przepisów o państwowym podatku gruntowym, który wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 1937 r.

4. Grunty, należące do uznanych w Państwie wyznań, będą wolne od podatku tylko w tych wypadkach, gdy dochody z nich przeznaczone są wyłącznie na cele kultu religijnego i nie przyczyniają się do osobistych dochodów duchowieństwa lub innych osób.

Grunty kościelne w b. zaborach rosyjskim i niemieckim zgodnie ustawodawstwem rządów zaborczych nie podlegają podatkowi gruntowemu. Uzgodnienie zawarte jest w pismach: Komisji Papieskiej do Kurii Biskupich z dnia 28/XI 1932 r. Nr. 1023/32, Min. Spraw Wewn. do Episkopatu Polski z dnia 11/V 1933 r. Nr. S. F. 59/I-22 i Min. Skarbu do Episkopatu Polski z dnia 23/6 1933 r. L. D. V. 28219/I-33.

Artykuł XV Konkordatu wyjaśnia poruszoną sprawę: podatek płacić należy, o ile dochody z gruntów kościelnych nie są przeznaczone na cele Kultu religijnego, przyczyniają się natomiast do dochodów osobistych beneficjariusza.

Ks. Prałat Chwiećko, przy tej okazji, wyjaśnia Ks. Ks. Dziekanom, że Ks. Ks. Proboszczowie, stosownie do pisma Komisji Prawnej Episkopatu Polskiego winni płacić podatek szarwarkowy.

Ks. Prałat Humnicki stawia wniosek o odłożenie wpisowego w kwocie 50 zł. na Bratnią Pomoc, po spłaceniu przez Duchowieństwo składek na F. O. N. Wniosek przyjęto.

J. E. Ksiądz Biskup Sufragan zaleca Ks. Ks. Dziekanom, by wszystkie uroczystości i rocznice Ojca św. i Biskupa Ordynariusza obchodzono jak najuroczyściej.

J. E. Ks. Biskup Sufragan, zamykając obrady Zjazdu dziękuje wszystkim obecnym za przybycie oraz za pracę w czasie Zjazdu XX. Dziekanów, dodając że sprawy omawiane mogą stanowić obfity bardzo materiał do przerobienia go na konferencjach Dekanalnych, gdzie zostaną wprowadzone w czyn te uchwały i postanowienia, ustalone na wspólnych naradach Konferencji Dziekańskiej.

Zjazd Konferencji Księży Dziekanów zakończyła adoracja Najsw. Sakramentu i udzielenie obecnym przez przewodniczącego błogosławieństwa Najśw. Sakramentem.

Po skończonych obradach J. E. Ks. Biskup Ordynariusz przyjmował na audiencji X. X. Dziekanów.

Na tym protokół zakończono i podpisano.

(—) † Karol Niemira
Biskup Sufragan Piński, Wikariusz Generalny

(—) Ks. J. Tarasiewicz
Dziekan Stołpecki

(—) Ks. N. Kowalewski
Dziekan Ciechanowiecki

(—) Ks. Kanonik Br. Kiełbassa
Kanclerz Kurii

Kronika diecezjalna.

5) Czynności Pasterskie.

Dnia 1 lutego J. E. Ks. Biskup Sufragan odprawił uroczyste nabożeństwo w katedrze z racji imienin Pana Prezydenta Rzeczypospotej. Na nabożeństwie byli obecni przedstawiciele władz cywilnych i wojskowych oraz młodzież gimnazjalna.

Dnia 2 lutego w uroczystość M. B. Gromnicznej celebrował i dokonał poświęcenia świec. W czasie sumy wygłosił kazanie.

Dnia 7 lutego J. E. Ks. Biskup Sufragan celebrował pontyfikalnie w katedrze, po sumie odbyło się wystawienie Najśw. Sakramentu na znak łączności z odbywającym się w Manili Kongresem Eucharystycznym; okolicznościowe kazanie wygłosił J. E. Ks. Biskup Sufragan.

Dnia 10 lutego J. E. Ks. Biskup Ordynariusz w katedrze dopełnił ceremonii posypywania głów popiołem, odprawił sumę i wygłosił kazanie.

Dnia 12 lutego J. E. Ks. Biskup Ordynariusz odprawił w katedrze drogę krzyżową, przemawiając do licznie zebranych wiernych przy każdej stacji.

Dnia 14 lutego J. E. Ks. Biskup Ordynariusz odprawił w katedrze sumę pontyfikalną i wygłosił okolicznościowe kazanie w związku z 15-leciem rządów Ojca św. Piusa XI.

Wieczorem tegoż dnia J. E Ks. Biskup Ordynariusz był obecny na akademii ku czci Ojca św. w Seminarium Diecezjalnym.

Dnia 4 marca w uroczystość św. Kazimierza Patrona naszego Arcypasterza odprawił sumę pontyfikalną J. E. Ks. Biskup Sufragan, po mszy św. odśpiewano „Te Deum laudamus".

Dnia 19 marca w uroczystość św. Józefa celebrował pontyfikalnie i kazanie wygłosił J E. Ks. Biskup Ordynariusz.

Tegoż dnia wieczorem J. E. odprawił drogę krzyżową, przemawiając przy każdej stacji.

Dnia 21 marca w niedzielę Palmową celebrował w katedrze J. E. Ksiądz Biskup Ordynariusz, dokonując poświęcenia palm.

Dnia 25 marca w Wielki Czwartek J. E. Ks. Biskup Ordynariusz celebrawał pontyfikalnie, dokonał konsekracji Olejów św. i ceremonii umywania nóg.

Dnia 26 marca w Wielki Piątek celebrował J. E. Ks. Biskup Ordynariusz. W środę, czwartek i piątek Wielkiego Tygodnia przewodniczył J. E. Ks. Biskup Ordynariusz na Ciemnych Jutrzniach.

Dnia 27 marca w Wielką Sobotę ceremonii poświęcenia ognia i wody dokonał J. E. Ks. Biskup Ordynariusz.

Podczas Mszy św. udzielił święceń kapłańskich następującym diakonom — absolwentom Naszego Seminarium: Dadasowi Władysławowi, Girynowi Leonowi, Horodeńskiemu Józefowi, Karalukowi Józefowi, Kardaszowi Henrykowi, Kozłowskiemu Adolfowi, Malcowi Dyonizemu, Mikuczewskiemu Józefowi, Sokołowskiemu Michałowi, Waszczeniukowi Piotrowi, Wilniewczycowi Michałowi, Zającowi Józefowi i Zieleniewskiemu Aleksandrowi, oraz udzielił święceń subdiakonatu i mniejszych.

Tegoż dnia wieczorem o godz. 11-ej J. E. Ks. Biskup Ordynariusz odprawił rezurekcję i procesję z Najśw. Sakramentem, po skończonej jutrzni J. E. celebrował pontyfikalnie i wygłosił kazanie.

Dnia 28 marca w uroczystość Zmartwychwstania Pańskiego sumę w katedrze celebrował i kazanie wygłosił J. E. Ks. Biskup Sufragan.

Dnia 19 kwietnia w katedrze zostało odprawione doroczne żałobne nabożeństwo za duszę ś. p. Biskupa Zygmunta Łozińskiego; nabożeństwo celebrował J. E. Ks. Biskup Ordynariusz.

W Wielkim Poście J. E. Ks. Biskup Sufragan prowadził rekolekcje w Bielsku-Podlaskim i Nieświeżu.

6) Zmiany wśród duchowieństwa diecezji Pińskiej.

Ks. Ksawery Andrysiak — zamianowany czasowym p. o. administratora parafii Stolińskiej na czas urlopu zdrowotnego Ks. Tatarynowicza.

Ks. Władysław Dadas, neoprezbiter — zamianowany na wikariusza kościoła w Nalibokach.

Ks. Leon Giryn, neoprezbiter — na wikariusza kościoła w Hajnówce.

Ks. Józef Horodeński, neoprezbiter — na czasowego zastępcę prefekta Seminarium Mniejszego w Drohiczynie n.B.

Ks. Józef Karaluk, neoprezbiter — na wikariusza kościoła w Stołpcach.

Ks. Adolf Kozłowski, neoprezbiter — na wikariusza kościoła w Ostrożanach.

Ks. Dyonizy Malec, neoprezbiter — na wikariusza kościoła w Bielsku Podlaskim.

Ks. Michał Sokołowski, neoprezbiter — na wikariusza kościoła w Kobryniu.

Ks. Piotr Waszczeniuk, neoprezbiter — na wikariusza kościoła w Szereszowie.

Ks. Michał Wilniewczyc, neoprezbiter — na wikariusza kościoła w Łubinie.

Ks. Józef Zając, neoprezbiter — na wikariusza kościoła p. w. Najśw. Serca P. J. na Grajewskim Przedmieściu w Brześciu n.B.

Ks. Aleksander Zieleniewski, neoprezbiter — na wikariusza kościoła Podwyższenia Św. Krzyża w Brześciu n.B.

Ks. Andrzej Zgryza — na p. o. proboszcza parafii Chotów.

Ks. Józef Sochoń — na proboszcza parafii Snów.

Ks. Wacław Krawczyk — na wikariusza kościoła katedralnego w Pińsku.

Ks. Kan. Jan Wolski — na proboszcza i dziekana Kobryńskiego.

Ks. Urban Filipiak — na rektora kościoła w Leninie.

Ks. Jan Jażdżewski — na rektora kościoła w Rubryniu.

Ks. Mieczysław Sznitowski — na p. o. administratora parafii Horodyszcze koło Pińska.

Ks. Stanisław Sobótka — zwolniony z obowiązków wikariusza kościoła p. w. Najśw. Serca P. J. na Grajewskim Przedmieściu w Brześciu n.B., z pozostawieniem na stanowisku prefekta szkół Brzeskich.

Ks. Bolesław Leszczyński — zamianowany na p. o. proboszcza parafii Ostromaczewo.

Ks. Jan Bielawski — na p. o. rektora kościoła w Klichach.

Ks. Czesław Jasiński — na p. o. proboszcza parafii Połonka.

Ks. Alfred Komorski — na p. o. proboszcza parafii Mielnik.

Ks. Prał. Dr. Witold Iwicki — na wizytatora diecezjalnego nauki religii.

Ks. Kan. Dr. Józef Moniuszko — na p. o. proboszcza parafii M. B. Bolesnej w Pińsku:

Ks. Kan. Jan Wasilewski — na p. o. proboszcza parafii katedralnej w Pińsku.

Ks. Stanisław Pietkiewicz — na notariusza Sądu Biskupiego w Pińsku.

Ks. Prał. Józef Zelbo — zwolniony z pełnienia obowiązków proboszcza parafii Horodyszcze koło Pińska i przeniesiony w stan spoczynku.

Ks. Kan. Lucjan Żołądkowski — zamianowany na stanowisko proboszcza parafii Podwyższenia Św. Krzyża w Brześciu n.B. i dziekana Brzeskiego.

Ks. Marek Symonowicz — na stanowisko rektora Seminarium Mniejszego i dyrektora Gimnazjum Biskupiego w Drohiczynie n.B.

Ks. Kan. Edward Juniewicz — na stanowisko proboszcza parafii Drohiczyn n.B. i dziekana Drohiczyńskiego.

Ks. Kan. Dr. Jan Węckiewicz — na stanowisko proboszcza parafii p. w. Najśw. Serca P. J. w Brześciu n.B.

Ks. Leopold Milewicz — zwolniony z obowiązków proboszcza parafii Wołma, z przeniesieniem w stan spoczynku.

Ks. Józef Ćwirko — zamianowany na stanowisko p. o. proboszcza parafii Wołma.

Ks. Jan Urbanowicz — na stanowisko Promotora Sprawiedliwości i Obrońcy Węzła Małżeńskiego.

Tenże — na stanowisko kierownika wydziału metrykalnego Kurii Diecezjalnej.

Ks. Jan Zieja — na stanowisko kapelana domu zgromadzenia S. S. Urszulanek w Mołodowie. ze zwolnieniem z obowiązków wizytatora diecezjalnego nauki religii.

Ks. Stanisław Paczkowski — na stanowisko p. o. proboszcza parafii Siemiatycze.

Ks. Mieczysław Pietrzykowski — na stanowisko proboszcza parafii Bereza Kartuska.

Ks. Fabian Poczobut-Odlanicki — na stanowisko proboszcza i dziekana Łunienieckiego.

Ks. Wacław Onoszko — na stanowisko p. o. proboszcza parafii Olpień, obrz. słow.-bizant.

Ks. Zenon Szymkiewicz — na stanowisko p. o. proboszcza parafii Delatycze, obrz. słow.-bizant.

Ks. January Fediuk, studyta — na stanowisko p. o. proboszcza parafii Horodno, obrz. słow.-bizant.

Ks. Leon Giryn — na stanowisko prefekta szkół powszechnych w Hajnówce.

Akta Państwowe.

Ministerstwo Skarbu.

7) **Lokale katolickich związków młodzieży są wolne od podatku**

Odpowiadając na interpelację posła ks. dr. Józefa Lubelskiego w sprawie nie słusznego pobierania podatków od lokali, zajmowanych przez Katolickie Związki Młodzieży, p. minister skarbu inż. E. Kwiatkowski wystosował do p. marszałka Sejmu pismo (N D I 2144/37 z dnia 29 stycznia r. b.), w którym czytamy między innymi:

„Zapytane w tej sprawie Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego stwierdziło, że „Katolicki Zw. Młodzieży Żeńskiej" i „Katolicki Związek Młodzieży Męskiej" we wszystkich stopniach swej organizacji posiadają cechy instytucji wyznaniowych w zrozumieniu postanowienia art. 2 p. 2 dekretu Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 14 listopada 1935 r. o podatku od lokali (Dz. U. R. P. Nr. 82, poz. 505)".

Wobec powyższej kwalifikacji prawnej obu wymienionych związków nie zachodzą przeszkody prawne do uznania wszystkich zajmowanych przez nie lokali za wolne od podatku na zasadzie art. 2 p. dekretu Prezydenta Rzeczypospolitej z 14 listopada 1935 r., o podatku od lokali, jako zajmowanych przez instytucje wyznaniowe, zwłaszcza, że par. 7 p. 1 rozporządzenia wykonawczego z 20 kwietnia 1936 r., do przytoczonego dekretu, nie zawiera żadnego określenia, jakie lokale uważać należy za lokale zajmowane przez instytucje handlowe i oświatowe.

Powołany powyżej dekret Prezydenta Rzeczypospolitej z 14 listopada 1935 r. oraz wydane do niego rozporządzenie wykonawcze z dnia 20 kwietnia 1936 r. weszły w życie na miejsce uprzednio obowiązujących norm prawnych w zakresie podatku od lokali.

Wobec powyższego zwrot podatku od lokali wymienionym stowarzyszeniom nastąpi z urzędu we wszystkich wypadkach nieprawomocnych wymiarów".

Z instytucyj i organizacyj społecznych.

8) **ZASADNICZY PROGRAM**
MIĘDZYNARODOWEGO KONGRESU CHRYSTUSA KRÓLA
w Poznaniu, w dn. 24-29 czerwca 1937 r.

25 czerwca.

Godz. 16.30 Veni Creator w kościele św. Marcina.

Godz. 17.15 Wielkie zebranie inauguracyjne. — Przemówienia powitalne. Wykład O. Ledit (Rzym) o Królestwie Chrystusowym a parodii chrześcijaństwa w kryzysie współczesnym (w języku francuskim).

26 czerwca.

Godz. 7.30 Msza święta z medytacją poranną. Przedstawicielstwa narodowe zbierają się w osobnych kościołach.

Godz. 9.30—12.00 I. ZEBRANIE PLENARNE. Wykład ks. dra Algermissen (Hildesheim) o natężeniu ruchu bezbożniczego w Europie (w języku niemieckim). Kwadransowe sprawozdania przedstawicieli narodów z ruchu bezbożniczego i z pozytywnych inicjatyw dla Królestwa Chrystusowego w poszczególnych krajach (we własnym języku).

Godz. 15.00—17.30 II. ZEBRANIE PLENARNE. Wykład O. Kosibowicza (Kraków) o duchowych przyczynach ruchu bezbożniczego (w języku polskim). Dalszy ciąg kwadransowych sprawozdań przedstawicieli narodów z ruchu bezbożniczego i z pozytywnego budowania Królestwa Chrystusowego w poszczególnych krajach.

Godz. 18.30 Błogosławieństwo Sakramentalne z medytacją wieczorną. Osobno dla poszczególnych przedstawicielstw narodowych.

27 czerwca.

Godz. 7.30 Msza święta jak dnia poprzedniego.

Godz. 9.30—12.00 III. ZEBRANIE PLENARNE. Wykład prof. dra Bauera (Kolonia) o socjalnych przyczynach bezbożnictwa (w języku niemieckim). Wykład ks. prał. dra Sawickiego (Pelplin) o moralnych przyczynach bezbożnictwa (w języku polskim). Dyskusja na temat poprzednich wykładów.

Godz. 15.00—17.50 Zebrania narodowe z wykładem i dyskusją na temat religijnych przyczyn bezbożnictwa w własnych krajach.

Godz. 18.30 Nabożeństwo wieczorne jak dnia poprzedniego.

28 czerwca.

Godz. 7.30 Msza święta jak w inne dni.

Godz. 9.30 IV. ZEBRANIE PLENARNE. Wykład O. Rektora Gemelliego (Milano) o socjalnej odbudowie życia chrześcijańskiego (w języku włoskim). Wykład prof. dra Haleckiego (Warszawa) o duchowej odbudowie życia katolickiego (w języku polskim). Dyskusja.

Godz. 15.00—17.30 PLENARNE ZEBRANIE KOŃCOWE. Wykład O. Lhande (Paryż) o moralnym odnowieniu życia chrześcijańskiego (w języku francuskim). Wykład ks. prof. dra Cuardini (Berlin) o religijnym odnowieniu chrześcijaństwa (w języku niemieckim). Przemówienia końcowe.

Godz. 18.30 Nabożeństwo wieczorne jak w inne dni.

29 czerwca.

Godz. 10.00 Msza święta pontyfikalna na stadionie.

Godz. 15.00 Wielka międzynarodowa demonstracja przed pomnikiem Serca Jezusowego pod hasłem: Pax Christi in Regno Christi.

NB. Przewidziane są poza tym: koncert religijny Poznańskiego Chóru Metropolitalnego jako hołd dla Ich Eminencji Księży Kardynałów, Ich Ekscelencji Księży Biskupów i innych gości zagranicznych, wystawa sztuki kościelnej, wystawa książki katolickiej i inne.

9)

Z Bibliografii.

Ks. Dr. Ksawery Seppelt i Dr. Klemens Löffler **Dzieje Papieży**. Poznań, Wydawnictwo Polskie R. Wegnera, str. 712, ilustracyj 968.

Wielką zasługę zyskało sobie znane zaszczytnie Wydawnictwo R. Wegnera, wydając w jednym tomie całokształt historii Papieży od początku, od św. Piotra aż do naszych czasów. Wiadomo, jakie górujące znaczenie mają Papieże w dziejach nie tylko Kościoła, ale także powszechnych a zwłaszcza, jak wydatnie zapisali się w rozwoju cywilizacji. Stąd i o poszczególnych następcach św. Piotra istnieje obfite piśmiennictwo, tudzież nie brak dzieł ujmujących w krótsze lub dłuższe okresy następujących po sobie Namiestników Chrystusowych. Ale znaczenie niniejszej książki polega na tym, że w jeden tom w formie zwięzłej ujmuje tysiąc dziewięćset lat Papiestwa. Oczywiście, wskutek tego ma charakter przeglądu i opiera się na źródłowych badaniach innych autorów. Całość dzieli się na dwie części; pierwsza — pióra X. Seppelta, sięga do rewolucji francuskiej; druga — napisana przez dr. Löfflera, obejmuje okres od Piusa VI aż po nasze czasy. Podnosimy, że tę drugą część opracowano dużo szczegółowiej; lat 150 zajmuje dwie trzeci książki. Niewątpliwie jest to zaleta, bo właśnie o tej najbliższej nam epoce wie się w szerszych kołach nawet duchowieństwa stosunkowo mniej niż o dawniejszych wiekach a przecież ona stanowi klucz do zrozumienia dzisiejszego stanowiska Papiestwa i Kościoła. Oryginalny tekst niemiecki, który zresztą nie jest wolny od powszechnych niedostatków i ujemnych stron niemieckiej nauki, zbyt mało mówi o stosunku Papieży do Polski, uzupełnił to dr. Tadeusz Silnicki. Dodatki jego są na ogół trafnie ujęte, szkoda jednak, że nie wypadły obszerniej. Nadzwyczaj cenną stronę dzieła, kto wie

czy nie najbardziej wartościową, stanowią liczne ilustracje. Jest ich blisko tysiąc, są doskonale dobrane do treści i oddane bardzo umiejętnie, a nie brak wśród nich także wielu rzeczy polskich. Całe wydanie w ogóle odznacza się wielką wytwornością, papier jest doskonały, tłoczenie nie tylko wyraźne i przejrzyste, ale też wykwintne. Do tego zresztą jesteśmy przyzwyczajeni w wydawnictwach R. Wegnera. Cena 48 zł. na pierwszy rzut oka może się wydawać wysoka. Atoli, zważywszy przeszło 700 stron druku i blisko tysiąc ilustracji, to znaczy średnio 5 groszy za jeden obrazek, nie będzie za dużo. Dzieło to polecamy przede wszystkim XX. prefektom: może im oddać wielkie praktyczne usługi.

K. J.: **Społeczne zasady ewangelii.** Poznań 1936. „Ostoja". Cena 2,20 zł.

Tematy poszczególnych rozdziałów: Społeczna nauka Ewangelii. Wartość człowieka. Rodzina — kobieta — dziecko. Państwo i władza. Naród. Praca i płaca. Bogactwo i własność. Braterstwo i sprawiedliwość. Miłość. Pokój. Kościół. Społeczna siejba ewangelii.

Maria Suchocka: **Młodzież w ramach Akcji Katolickiej.** Poznań 1936. „Ostoja". Cena 0,36 zł.

Autorka omawia w tym wydawnictwie szereg kwestii, dotyczących ideologii Akcji Katolickiej Młodzieży, jak: jedność pracy a autonomia organizacyjna, samodzielność a autorytet, dobór członków i kształcenie elity, założenia ideowe poszczególnych działów pracy itp.

Wiara i życie — miesięcznik wydawany dotąd przez XX. Jezuitów jako nadbitka organu Sodalicyj Mariańskich „Sodalis Marianus" — od stycznia b. r. wychodzi w Warszawie *(Warszawa XII — ul. Rakowiecka 61)* jako osobne ***niezależne pismo apolegetyczne, poświęcone szczególnie walce z bezbożnictwem.*** — Pismo to, bardzo żywo redagowane, odda duchowieństwu i świeckim, zwłaszcza działaczom Akcji Katolickiej, wielką usługę, pomagając do zorientowania się w gmatwaninie zagadnień i kierunków filozoficzno-społecznych.

Droga krzyżowa dla kapłanów. Kraków. Wydawnictwo Apostolstwa Modlitwy. 1937. Stron 36. Cena 20 gr.

Bardzo miła a mocno napisana droga krzyżowa odda prywatnemu nabożeństwu kapłanów naszych wielkie usługi. Poprzedza ją wykaz najnowszych odpustów, nadanych na drogę krzyżową. Myśli poruszane przy poszczególnych stacjach są prawdziwie kapłańskie i nieprzeciętne, ale oryginalne i świeże. Format i cała zewnętrzna strona wydania są estetyczne.

X. J. P. T. J.

Ks. Feliks Bodzianowski. **Pełnia życia.** Przemówienia i konferencje do panien. W trzech tomach. 1 tom. Życia troski i radości. 2 tom. Seksualne i matrimonialne zagadnienia. 3 tom. Ku szczytom czyli pełnia życia wewnętrznego. 3 tomy — 310 stron. Cena Tomu 2 zł., całości 5 zł. Nakładem autora. Owińska p. Poznaniem.

Autor w 43 pogadankach wszechstronnie omawia stosunek młodej dziewczyny do rodziny, do otoczenia, stosunek do zagadnień życia.

Autor dobrze zna życie i psychologię dziewczęcia nowoczesnego, ciekawie i jasno omawia poruszone zagadnienia. Książka bardzo się nadaje jako materiał do pogadanek w organizacjach młodzieżowych. Styl przystosowany raczej dla młodzieży bardziej rozwiniętej.

Niepotrzebnie tylko w paru miejscach autor podaje rady dotyczące hygieny osobistej, mógłby go kto inny w tym zastąpić.

Ogólnie biorąc, książka bardzo pożyteczna i godna rozpowszechnienia.

Redaktor X. Michał Rutkowski. **Drukarnia Diecezjalna w Pińsku, ul. Kościuszki 46.**